

Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Banská Bystrica

Domov detí

Horná 34, 974 01 Banská Bystrica

PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY

(Podľa § 1 Vyhlášky č.103/2018 Z.z.)

Program Centra pre deti a rodiny

Zriad'ovateľ: Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, Palisády 46, 811 06 Bratislava

Názov centra: Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Banská Bystrica Domov detí

a) Kontaktná adresa centra a telefónne číslo alebo iný kontaktný údaj centra:

Horná 34, 974 01 Banská Bystrica

Telefónne kontakty:

- Riaditeľ: 048/4153055; 0918 828 540
- Sociálni pracovníci: 048/4153055; 0918 203 667
- Psychológovia: 048/4153055; 0918 203 667
- Ekonomický úsek: 048/4153055; 0915 707 338, 0918 828 541

E- mailová adresa: domovdetibb@gmail.com

Web: www.domovdeti.sk

b) Adresa miesta vykonávania opatrení:

Horná 34, 974 01 Banská Bystrica a v mieste bydliska profesionálnych náhradných rodín

c) Účel Centra pre deti a rodiny podľa § 45 ods.1 písm. a) až d) zákona

Centrum pre deti a rodiny vykonáva - podľa § 45 ods. 1 písm. a): Opatrenia dočasne nahradzujúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenia súdu“).

d) Druh vykonávaných opatrení, ak účelom centra je vykonávanie:

Centrum pre deti a rodiny *vykonáva pobytové opatrenia súdu* (na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, uložení výchovného opatrenia, nariadení ústavnej starostlivosti) *v profesionálnej náhradnej rodine*, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom.

e) Forma vykonávania opatrení podľa § 45 ods. 4 zákona

Centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia pobytovou formou - na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, uložení výchovného opatrenia, nariadení ústavnej starostlivosti (§45 ods. 4a) zákona č.305/2005 Z.z.).

Ak je na dosiahnutie účelu vykonávania opatrení pobytovou formou potrebné vykonávať opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou, Centrum pre deti a rodiny tieto opatrenia vykonáva v rámci vykonávania opatrení pobytovou formou (§46 ods.4 zákona č.305/2005 Z.z.).

f) Opis cieľovej skupiny centra

Centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia pobytovou formou pre:

- dieťa na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia

- plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa (na základe Dohody o poskytovaní starostlivosti mladému dospelému v profesionálnej náhradnej rodine)

Centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia pobytovou formou zamestnancami centra, ktorí poskytujú odbornú pomoc a starostlivosť pre uvedenú cieľovú skupinu v profesionálnych náhradných rodinách.

h) Celkový počet miest v centre a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou vo viacerých budovách centra, počet miest v jednotlivých budovách centra

Kapacita: 40

Počet miest: 40

Počet miest v profesionálnych náhradných rodinách: 40

i) Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, a ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

Centrum pre deti a rodiny má prenajaté kancelárske priestory na adrese: Horná 34, 974 01 Banská Bystrica. Priestory pozostávajú z kancelárií pre zamestnancov, a ďalších vybavených nasledovne:

- kancelária riaditeľky: sedačka, konferenčný stolík, kreslá, veľký konferenčný stôl, stoličky, 1 rohový pracovný-písací stôl, plechová uzamykateľná skriňa na odkladanie osobných spisov zamestnancov, policové regále, nábytková zostava pozostávajúca zo skríň a políc, nástenné uzamykateľné skrinky s policami

- kancelária pracovníkov ekonomického úseku: pracovné-písacie stoly, kancelárske kreslá, veľký konferenčný stôl, stoličky, 2miestny gauč, kreslá, konferenčný stolík, policové regály, šuplíkové kontajnery.

V uvedených kancelárskych priestoroch je vyčlenený priestor na realizáciu supervíznych stretnutí, vzdelávaní, pracovných porád, prípadových konferencií, stretnutí s deťmi, profesionálnymi náhradnými rodinami.

K uvedeným kanceláriám prislúcha menšia rohová kuchynka a samostatné WC.

- 2 kancelárie pracovníkov odborného tímu: pracovné stoly, plechové uzamykateľné skrine na spisy detí, prebaľovací pult, sedačka, kreslá, okrúhly stolík, taburety, polica na hračky a knihy pre deti, konferenčný stolík, policové skrine

K uvedeným kanceláriám patrí aj samostatná menšia miestnosť s umývadlom, chladničkou, rýchlovarnou konvicou, samostatným WC a plechovou uzamykateľnou skriňou.

- Okrem uvedených kancelárií je k dispozícii samostatná miestnosť s menšou vstupnou chodbou (táto slúži ako skladový priestor), s osobitným vchodom, ktorá slúži ako herňa s možným využitím napríklad na stretnutia, terapie, diagnostiku v prípade potreby väčšieho súkromia. Táto je vybavená rohovou sedačkou, písacím stolom, kancelárskym stolom, konferenčným stolíkom, 2 stoličkami, tabuľou na kreslenie, 2 detskými stolíkmi a 4 detskými stoličkami.

- V objekte je ďalej k dispozícii osobitný priestor so samostatným vchodom, ktorý pozostáva zo vstupného priestoru, dvoch miestností, samostatného WC s umývadlom a slúži ako skladový priestor na náhradné oblečenie, zariadenie, hračky a potreby detí.

Profesionálne náhradné rodiny

Centrum pre deti a rodiny vykonáva pobytové opatrenia súdu v profesionálnych náhradných rodinách, ktoré poskytujú starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinných domoch alebo bytoch, ktorých sú profesionálni náhradní rodičia

vlastníkmi, spoluvlastníkmi, nájomcami alebo spoločnými nájomcami. Bytové priestory spĺňajú všetky predpísané bezpečnostné, revízne a hygienické normy.

V profesionálnych náhradných rodinách majú deti a mladí dospelí zabezpečené podmienky pre zdravý psychický a fyzický vývin, majú k dispozícii priestor pre spánok, edukatívnu činnosť, hru, hygienu. Každé dieťa v profesionálnej náhradnej rodine má vlastnú posteľ, skriňu, na odkladanie vecí, písací stôl a stoličku, skrinky na odkladanie hračiek. V profesionálnych náhradných rodinách majú deti a mladí dospelí vytvorené podmienky pre zachovanie súkromia a intimity. Priestor a podmienky sa prispôbujú veku dieťaťa a jeho potrebám a požiadavkám (napr. samostatná izba, resp. oddelené izby pre chlapcov a dievčatá...).

j) Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov podľa § 4, ak centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť podľa § 49 ods. 5 zákona, program centra obsahuje aj informáciu o zabezpečení tejto odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

Počet zamestnancov Centra pre deti a rodiny: 25

Z toho:

- riaditeľ - VŠ vzdelanie II. Stupňa, študijný odbor Sociálna práca
- 2 sociálne pracovníčky – VŠ vzdelanie II. Stupňa, študijný odbor Sociálna práca
- 2 psychologičky – VŠ vzdelanie II. Stupňa, študijný odbor Psychológia
- 1 ekonomický pracovník - SŠ vzdelanie s maturitou, študijný odbor Všeobecná ekonomika
- 1 ekonomicko-administratívny pracovník - SŠ vzdelanie s maturitou, študijný odbor Všeobecná ekonomika
- 18 profesionálnych náhradných rodičov / v závislosti od potrieb centra/, z toho:
 - 3 PNR - s VŠ vzdelaním II. stupňa
 - 1 PNR - s VŠ vzdelaním I. stupňa
 - 10 PNR - úplné stredné odborné vzdelanie
 - 4 PNR - stredné odborné vzdelanie

Odborný tím Centra pre deti a rodiny tvorí: 2 sociálni pracovníci (pracujúci na plný úväzok) a 2 psychológovia (pracujúci na plný úväzok).

Počet odborníkov spolupracujúcich s Centrom: 2

Počet pracovníkov pracujúcich na dohodu o vykonaní práce: 2

- 1 psychológ - VŠ vzdelanie II. Stupňa, študijný odbor Psychológia
- 1 pracovníčka na spracovávanie komplexnej agendy verejného obstarávania - VŠ vzdelanie II. Stupňa, študijný odbor Enviromentálny manažment

Ak je v záujme dieťaťa/mladého dospelého potrebné zabezpečiť odbornú pomoc, alebo činnosť ktorú centrum podľa svojho programu nevykonáva, zabezpečí ju inou právnickou, alebo fyzickou osobou, ktorá spĺňa požadované odborné predpoklady

Centrum pri zabezpečovaní odbornej pomoci môže využiť:

- centrá poradenstva a prevencie (poskytujú komplexnú psychologickú, špeciálnopedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú starostlivosť deťom najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania. Využívajú metódy psychologickéj a pedagogickej diagnostiky, psychologického a výchovného poradenstva, prevencie, reedukácie, rehabilitácie a psychoterapie.)

- centrá špeciálno-pedagogického poradenstva (poskytujú komplexnú špeciálnopedagogickú starostlivosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, výchovno-vzdelávaciu, preventívnu, metodickú a inú odbornú činnosť a súbor špeciálnopedagogických intervencií deťom a žiakom s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu)
- logopedické ambulancie (zameraná na diagnostiku a terapiu porúch komunikácie detí, rozvíjanie reči a odstraňovanie väd a porúch)
- klinický psychológ (psychodiagnostika, psychoterapia, testové metódy)
- špeciálny pedagóg, muzikoterapeut - muzikoterapia (rytmické hry, bubnovanie...)
- iné služby špecialistov a odborníkov na vybrané oblasti starostlivosti o deti

k) Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra alebo špecializovaným programom centra

Prijatie dieťaťa do Centra pre deti a rodiny si vyžaduje spoluprácu odborného tímu, profesionálnych náhradných rodičov, orgánu SPODaSK, obce a osôb z prostredia, z ktorého dieťa prichádza za účelom získania čo najkomplexnejších informácií o dieťati a jeho rodine.

Každé dieťa bude formou individuálneho rozhovoru, spôsobom primeraným jeho veku, mentálnej úrovne a s prihliadnutím na emocionálne prežívanie, oboznámené s programom Centra pre deti a rodiny a to:

- s dôvodmi jeho umiestnenia, ako aj s ďalšími jeho možnosťami (návrat do biologickej rodiny, NOS, NRS, príprava na osamostatnenie)
- s osobami, s ktorými príde počas pobytu do kontaktu a na ktoré sa môže počas pobytu v Centre pre deti a rodiny obrátiť: psychologička, sociálna pracovníčka, riaditeľka, profesionálny náhradný rodič, sociálny kurátor SPODaSK (frekvencia, trvanie, témy stretnutí, spôsob práce...)
- o možnostiach kontaktu s rodičmi a blízkymi osobami (písomný, telefonický, osobný, elektronický kontakt)
- o živote v Centre pre deti a rodiny, v profesionálnej náhradnej rodine
- o pravidlách stanovených v profesionálnej náhradnej rodine
 - o dodržiavanie režimu dňa - čas spánku, bdenia, hry, vzdelávania, stravovania
 - o plnenie si školských povinností - príprava pomôcok na vyučovanie, písanie domácich úloh, systematická príprava na vyučovanie, pravidelná dochádzka do školy, výber školy podľa záujmu, možností a smerovania
 - o spoluúčasť na chode domácnosti
 - o voľnočasové aktivity (záujmová, športová, kultúrna, rekreačná činnosť, trávenie času s rovesníkmi)
 - o výchovné prostriedky za nedodržanie pravidiel
- o právach a povinnostiach dieťaťa v centre

Biologickí rodičia a ďalší príbuzní dieťaťa sú oboznámení s dôvodmi umiestnenia dieťaťa/detí v Centre pre deti a rodiny, ako aj s ich ďalšími možnosťami (návrat do biologickej rodiny, NOS, NRS, príprava na osamostatnenie). Ďalej sú oboznámení s programom Centra pre deti a rodiny členmi odborného tímu (psychológ a sociálny pracovník) a s profesionálnymi náhradnými rodičmi, s ktorými budú prichádzať do kontaktu. Rodičom a blízkym osobám sú poskytnuté informácie o ich právach a povinnostiach, o možnostiach kontaktu s dieťaťom. V prípade návštevy poskytujeme rodičom, resp. ďalším príbuzným dieťaťa základné informácie o dieťati, o jeho zdravotnom stave, vývine, napredovaní. Informácie o programe centra sú dostupné aj na webovej stránke Centra pre deti a rodiny: www.domovdeti.sk, ako aj v tlačenej podobe v Centre pre deti a rodiny. Rodičia umiestnených alebo novoprijatých detí sú oboznámení s programom pri najbližšej návšteve Centra pre deti a rodiny, resp. pri

telefonických rozhovoroch im je oznámená webová stránka, kde majú k dispozícii celý program Centra pre deti a rodiny. V prípade ak sa rodičia osobne ani telefonicky nekontaktujú s Centrom pre deti a rodiny, je im zaslaná písomná informácia s uvedením webovej stránky Centra pre deti a rodiny, na ktorej je uvedený program Centra pre deti a rodiny.

Deti sú s programom Centra pre deti a rodiny oboznamované formou individuálneho rozhovoru psychologičkou, sociálnou pracovníčkou a profesionálnym náhradným rodičom, deti majú možnosť pýtať sa otázky a je vytvorený priestor na diskusiu, deti sú oboznámené s webovou stránkou, na ktorej je uvedený program Centra pre deti a rodiny a zároveň majú k dispozícii aj tlačенú podobu programu Centra pre deti a rodiny, ktorá sa nachádza v každej profesionálnej náhradnej rodine aj v Centre pre deti a rodiny a je uložená tak, aby bola prístupná pre všetky deti.

Z oboznámenia dieťaťa, biologických rodičov, blízkych príbuzných ako aj ďalších osôb o programe Centra pre deti a rodiny bude vyhotovený písomný záznam, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa vedenej Centrom pre deti a rodiny. Svojim podpisom potvrdia, že sú s programom Centra pre deti a rodiny oboznámení a porozumeli mu. Ak vzhľadom na vek, resp. schopnosť dieťaťa nie je možné zabezpečiť písomný záznam s ich podpisom, je potrebné vypracovať záznam z rozhovoru, v ktorom dieťa vyjadrí, že bolo s programom Centra pre deti a rodiny oboznámené a porozumelo mu.

O zásadných zmenách v programe centra sú deti, mladí dospelí, rodičia, zamestnanci, profesionálni náhradní rodičia a iné dotknuté fyzické osoby včas oboznámení.

l) Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Základným princípom odbornej práce v Centre pre deti a rodiny je tímová spolupráca odborného tímu, profesionálnych náhradných rodičov, mladého dospelého a dieťaťa (ak je to vzhľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť možné), orgánu SPODaSK, mesta, obce, rodičov, blízkych osôb dieťaťa, školských zariadení a iných inštitúcií.

Členovia odborného tímu využívajú metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, v súlade so svojou odbornosťou. Podľa účelu sa tieto metódy zameriavajú na komplexnú diagnostiku a samotnú intervenciu.

Odborná činnosť psychológa:

Činnosť psychológa počas pobytu dieťaťa/mladého dospelého v Centre pre deti a rodiny sa delí na:

- priamu činnosť s dieťaťom/mladým dospelým – individuálna alebo skupinová činnosť s dieťaťom/mladým dospelým v súčinnosti s ostatnými členmi odborného tímu, s profesionálnymi náhradnými rodičmi, so sociálnymi kurátormi SPODaSK ÚPSVaR, s rodičmi a blízkymi osobami dieťaťa, so žiadateľmi o NRS, so zástupcami iných inštitúcií (psychiater, klinický psychológ, psychológ v iných zariadeniach, špeciálny pedagóg v škole, v CPP, logopéd, pedagógovia)
- nepriamu činnosť s dieťaťom/mladým dospelým (príprava na prácu s dieťaťom/mladým dospelým, vedenie písomnej agendy, príprava na pracovné porady, konzultácie s profesionálnymi náhradnými rodičmi, účasť na poradách, štúdium spisovej dokumentácie, štúdium odbornej literatúry k prípadu, účasť na vzdelávacích aktivitách, účasť na metodických stretnutiach, na prípadových konferenciách, pravidelná supervízia)

I. Individuálna práca s dieťaťom/mladým dospelým:

Individuálna práca psychológa Centra pre deti a rodiny s dieťaťom/mladým dospelým zahŕňa proces prijatia a adaptačné obdobie dieťaťa, odbornú psychologickú diagnostiku

dieťaťa/mladého dospelého (vstupná, opakovaná, periodická), prípravu dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť (vypracovanie správy o príprave), psychologické zhodnotenie nadväzovania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľmi o NRS (vypracovanie správy o nadviazaní osobného kontaktu medzi dieťaťom a žiadateľmi), prípravu dieťaťa/mladého dospelého na zmenu prostredia, prácu s mladým dospelým, skrining psychického a emočného stavu dieťaťa/mladého dospelého, psychologické poradenstvo dieťaťu/mladému dospelému (v procese adaptácie s dôrazom na podporu, stabilizáciu dieťaťa a skrining momentálneho emocionálneho stavu dieťaťa, profesijné poradenstvo, individuálna prevencia, príprava na osamostatnenie).

II. Skupinové aktivity:

- preventívne aktivity zamerané na protidrogovú prevenciu, prevenciu sexuálneho zneužívania a sexuálneho správania, prevenciu sociálno-patologických javov, šikanovanie, kyberšikanovanie, obchodovanie s ľuďmi

Preventívne aktivity vykonáva psychológ v spolupráci s členmi odborného tímu, príp. s inými odborníkmi. Využíva premietanie filmov, prednášky, hranie rolí, brainstorming, modelové situácie a pod.

- sociálno-psychologický výcvik (SPV) - cieľom výcviku je podpora sebareflexie, poskytnutie spätnej väzby v súvislosti s prehodnotením vlastného správania a hlbšie porozumenie vlastnému prežívaniu a emóciám.

III. Iné:

- psychologické aktivity s ďalšími osobami. Cieľom týchto aktivít je nepriame zlepšenie situácie dieťaťa/mladého dospelého:
 - poradenstvo, odborná konzultácia profesionálnemu náhradnému rodičovi (v oblasti výchovy, vzdelávania, osobnostného, emocionálneho a sociálneho rozvoja a pod.,)
 - poradenstvo, odborná konzultácia biologickému rodičovi, blízkym príbuzným dieťaťa/mladého dospelého - je potrebný informovaný súhlas osoby, ktorej je poskytované poradenstvo
 - poradenstvo, odborná konzultácia žiadateľom o NRS - je potrebný informovaný súhlas osoby, ktorej je poskytované poradenstvo
 - poradenstvo, odborná konzultácia členom odborného tímu Centra pre deti a rodiny
 - odborná konzultácia s inými odborníkmi (psychiater, klinický psychológ, psychológ v iných zariadeniach, špeciálny pedagóg v škole, v CPPPaP, logopéd, pedagógovia, pediater)

Najčastejšie metódy odborného poradenstva:

- poradenský rozhovor – ako základná metóda, pri ktorej sa opierame o základné princípy ako akceptácia, empatia a kongruencia
- anamnéza
- pozorovanie - metóda zameraná na pozorovanie prejavov správania (verbálnych aj neverbálnych). Pozorovanie dieťaťa/mladého dospelého, profesionálneho náhradného rodiča, členov profesionálnej náhradnej rodiny počas adaptácie dieťaťa v PNR, počas pobytu dieťaťa v Centre pre deti a rodiny, počas osobných stretnutí s rodičmi, blízkymi osobami dieťaťa, so žiadateľmi o NRS
- metóda hrania rolí (situácie zo života, ktoré sa môžu stať v blízkej budúcnosti)
- prípadová konferencia - účelom je vzájomné informovanie sa, tvorba IPRODu, plánu sociálnej práce s dieťaťom, plánu psychologickej práce s dieťaťom, plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou. Účastníkmi sú odborní tími Centra pre deti a rodiny, profesionálny náhradný rodič, sociálny kurátor SPODaSK ÚPSVaR, rodičia, blízke osoby dieťaťa, dieťa (ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné)

- psychologické testy (testujú sa deti a so súhlasom aj mladí dospelí)
- reflexia – metóda na nedirektívne vedenie rozhovoru s cieľom preformulovania odpovedí dieťaťa/mladého dospelého za účelom stimulovania ich sebareflexie
- ventilácia – metóda na uvoľnenie nahromadeného napätia a prežívaných emócií dieťaťa
- konfrontácia – metóda na upozornenie dieťaťa na rozdiely a rozpory v jeho tvrdeniach, správaní, chápaní seba aj iných
- psychologická analýza produktov činnosti – kresby detí/mladých dospelých, je to však doplnková metóda k iným psychologickým metódam
- povzbudenie – prispieva k otvorenosti klienta
- klarifikácia – objasňovanie a vysvetľovanie problému
- nácvik, tréning metód na zvládanie hnevu a ovládanie impulzívneho správania
- logické dôsledky, povzbudenie, ocenenie, pochvala
- intervencia (odborný zásah, resp. všetky opatrenia, ktoré majú zabrániť ďalšiemu prehĺbovaniu problému)

Odborná činnosť sociálneho pracovníka:

Sociálny pracovník v Centre pre deti a rodiny vykonáva metódy sociálnej práce s dieťaťom/mladým dospelým, metódy sociálneho poradenstva, pomáha pri voľbe povolania, profesijnej orientácii po skončení prípravy na zamestnanie, ako aj pri iných udalostiach, ktoré ovplyvňujú život dieťaťa, a v ktorých potrebuje pomoc.

Činnosť sociálneho pracovníka pred umiestnením dieťaťa do Centra pre deti a rodiny:

- 1) zbiera informácie o dieťati - komunikácia s orgánom SPODaSK, s rodinou dieťaťa, s osobami blízkymi dieťaťu, s inými inštitúciami (obec, mesto, okresné súdy, školy, zdravotnícke zariadenia, a pod.)
- 2) spolupracuje s odborným tímom, s profesionálnym náhradným rodičom (oboznami profesionálneho náhradného rodiča so všetkými informáciami o dieťati dostupnými zo sociálnej správy, z rozhovorov s pracovníkom orgánu SPODaSK, s rodinou dieťaťa, príp. iných inštitúcií). Používa pri tom metódy - rozhovor, štúdium dostupnej dokumentácie, analýza údajov.
- 3) založí spisovú dokumentáciu, spisová dokumentácia dieťaťa obsahuje:
 - rozhodnutie o bytovom opatrení súdu
 - rodný list dieťaťa
 - vysvedčenie na zabezpečenie školskej dochádzky dieťaťa
 - sociálnu správu o dieťati, ktorú vypracoval orgán SPODaSK pred prijatím do Centra pre deti a rodiny
 - komplexné posúdenie situácie dieťaťa a jeho aktualizácie vrátane záverov psychologickéj diagnostiky a odporúčania psychológa, posúdenie sociálnej situácie dieťaťa ďalšie odborné posúdenia, správy, výsledky vyšetrení a informácie o zdravotnom stave dieťaťa potrebné na posúdenie situácie dieťaťa
 - fotografie dieťaťa
 - obrazový záznam dieťaťa, obrazový záznam sa aktualizuje najmenej raz za šesť mesiacov
 - obrazové záznamy a obrazovo-zvukové záznamy dokumentujúce podstatné udalosti v živote dieťaťa, ktoré je vedené v prehľade detí, ktorým treba sprostredkovať pestúnsku starostlivosť alebo osvojenie
 - záznamy o psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa
 - individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa
 - záznamy o návštevách rodičov a ostatných návštevách
 - záznamy o nedovolenom opustení Centra pre deti a rodiny, úraze a ďalších rizikových situáciách

- ďalšie náležitosti potrebné na vykonávanie opatrení a na sledovanie plnenia ich účelu

Činnosť sociálneho pracovníka pri prijatí dieťaťa do Centra pre deti a rodiny:

- 1) prevezme dieťa a príslušné doklady dieťaťa od sociálneho kurátora SPODaSK a doplní osobný spis dieťaťa – fyzické prijatie dieťaťa (prihliada sa na záujem dieťaťa s cieľom eliminovať stres u dieťaťa) a administratívne prijatie dieťaťa (prevzatie príslušných dokladov a doplnenie osobného spisu dieťaťa)
- 2) zabezpečí prevoz dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny (citlivá príprava dieťaťa na začlenenie do profesionálnej náhradnej rodiny s prihliadnutím na vek dieťaťa)
- 3) vypracuje oznámenia o prijatí dieťaťa (orgán SPODaSK, Okresný súd, obec, biologickí rodičia, Ústredie PSVaR, zaevidovanie do programu VYSU – internetová aplikácia o prehľade voľných miest a evidencii detí)

Činnosť sociálneho pracovníka po prijatí dieťaťa do Centra pre deti a rodiny:

- 1) v spolupráci s orgánom SPODaSK zvolá prípadovú konferenciu (účastníkmi spravidla sú: dieťa (vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa) , rodičia, blízke osoby dieťaťa, obec, odborný tím centra, profesionálny náhradný rodič, zamestnanec orgánu SPODaSK, príp. iné inštitúcie). Prvotná prípadová konferencia sa zrealizuje do 2 týždňov od umiestnenia dieťaťa do Centra pre deti a rodinu. Cieľom zrealizovanej prípadovej konferencie je vzájomné informovanie sa, ako aj tvorba plánu sociálnej a odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou. Opakovaná prípadová konferencia sa zvoláva podľa vopred dohodnutého plánu, s cieľom priebežného vyhodnotenia plánu sociálnej práce a nastavenia ďalších úloh, prípadne prehodnotenia cieľa. V prípade zmeny v situácii dieťaťa a potreby riešenia akútneho problému zvolávame krízovú prípadovú konferenciu.
- 2) diagnostikuje dieťa – využije metódu diagnostiky: zameria sa na zisťovanie, hľadanie príčin, ktoré spôsobili alebo viedli k vzniku sociálneho problému. *Použije metódu rozhovoru, pozorovania, zistí anamnézu (rodinnú, školskú, zdravotnú) dieťaťa*
- 3) vo vzťahu k dieťaťu/mladému dospelému
 - postupuje podľa individuálneho plánu sociálnej práce s dieťaťom/mladým dospelým a jeho rodinou, je koordinátorom práce s dieťaťom/mladým dospelým a jeho rodinou
 - sprostredkováva, udržiava, a podporuje kontakty dieťaťa/mladého dospelého s rodičmi a blízkymi osobami, vedie evidenciu kontaktov a návštev v zariadení, pozoruje správanie detí počas krátkodobého pobytu v domácnosti biologickej rodiny
 - získava informácie o krátkodobých pobytoch detí
 - podporuje a udržiava súrodenecké väzby
 - vykonáva poradenstvo zamerané na úpravu rodinných pomerov v prirodzenom rodinnom prostredí
 - v spolupráci so psychológom pripravuje dieťa a spracováva spisovú dokumentáciu na účely náhradnej rodinnej starostlivosti
 - poskytuje dieťaťu/mladému dospelému poradenstvo (v procese adaptácie s dôrazom na podporu, stabilizáciu dieťaťa, profesijné poradenstvo, príprava na osamostatnenie)

Kompetencie sociálneho pracovníka vo vzťahu k biologickým rodinám – poskytuje odborné a sociálne poradenstvo, podporuje a pomáha biologickým rodičom pri prekonávaní krízovej situácie, vytvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s biologickou rodinou a príbuznými, monitoruje rodiny v procese sanácie a zvládania starostlivosti rodičov o deti, realizuje návštevy v rodinách, pozoruje vzájomné vzťahy detí s biologickou rodinou a širšou rodinou...

Kompetencie vo vzťahu k profesionálnym náhradným rodičom – poskytuje odborné a sociálne poradenstvo, pozoruje vzájomné vzťahy detí a profesionálnych náhradných rodičov, podporuje a pomáha profesionálnym náhradným rodičom pri starostlivosti o deti, realizuje návštevy v profesionálnych náhradných rodinách, monitoruje potreby profesionálnych náhradných rodín, informuje profesionálneho náhradného rodiča o pláne sociálnej práce s dieťaťom a udržiavaní kontaktov s biologickou rodinou, v spolupráci s členmi odborného tímu pomáha profesionálnemu náhradnému rodičovi pri zvládaní odchodu dieťaťa...

Výchovná činnosť Centra pre deti a rodiny:

Výchovná činnosť v centre v priamom kontakte s dieťaťom sa zameriava predovšetkým na napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, zabezpečenie kontaktu s biologickou rodinou, výchovu a vzdelávanie dieťaťa, prípravu na budúcnosť a osamostatnenie sa, a zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. Centrum pri svojej činnosti využíva nasledovné odborné metódy:

- individuálne plánovanie,
- motivačné metódy (motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika...),
- expozičné metódy (rozhovor, pozorovanie, demonštrácia činnosti, hra, poradenstvo, prevencia sociálno-patologických javov...),
- fixačné metódy (opakovanie, precvičovanie, zdokonaľovanie zručností, ...),
- diagnostické metódy (štúdium spisovej dokumentácie, analýza produktov činností, konzultácie...).

Výchovná činnosť profesionálneho náhradného rodiča vo vzťahu k dieťaťu:

a) napĺňanie potrieb dieťaťa:

- profesionálny náhradný rodič pristupuje k dieťaťu individuálne, rešpektuje jeho osobitosti, identifikuje potreby dieťaťa a zabezpečuje, aby sa dieťa zdravým a normálnym spôsobom vyvíjalo telesne, duševne, mravne, sociálne. Rešpektuje názor dieťaťa, pomáha mu budovať hodnotový systém, rozlišovať dobro od zla, podporuje jeho identitu, buduje jeho sebaúctu a zdravé sebavedomie
- vedie dieťa k poriadku a čistote, primerane veku ho zapája do starostlivosti o domácnosť, prípravy stravy, učí ho správnej životospráve
- rešpektuje záujmy dieťaťa, jeho názor, podporuje a rozvíja jeho talent, samostatnosť, tvorivosť, poskytuje mu priestor na seberealizáciu, buduje u neho schopnosť prevziať zodpovednosť za vlastné rozhodnutia, atď.

b) vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa:

- profesionálny náhradný rodič dbá na zabezpečenie práva dieťaťa na súkromie
- pravidelne oboznamuje dieťa s pravidlami BOZP a PO, v zmysle ochrany zdravia a ochrany dieťaťa pred úrazmi, bezpečnostným plánom zameraným na riešenie mimoriadnych situácií
- zameriava sa na prevenciu šikanovania, sexuálneho zneužívania, rizikového správania a obchodovania s ľuďmi

c) výchovno-vzdelávací proces:

- profesionálny náhradný rodič spolupracuje s odborným tímom centra, komunikuje s ním o všetkých informáciách týkajúcich sa vzdelávania, prospechu a správania sa dieťaťa v školskom zariadení, sprevádza dieťa počas výchovno-vzdelávacieho procesu
- zodpovedá za úroveň a výsledky výchovno-vzdelávacej práce, pomáha dieťaťu pri príprave na vyučovanie, pri písaní domácich úloh, zabezpečuje školské pomôcky

- vo výchovno-vzdelávacej oblasti pôsobí na dieťa citlivo s ohľadom na jeho mentálne schopnosti a zručnosti, jeho očakávania voči dieťaťu sú reálne
- v spolupráci s odborným tímom centra pripravuje dieťa včas na zmeny, ako je jeho dočasný odchod z prostredia profesionálnej náhradnej rodiny počas čerpania dovolenky profesionálneho náhradného rodiča, odchod dieťaťa do náhradnej rodinnej starostlivosti, ukončenie starostlivosti v profesionálnej náhradnej rodine z rôznych dôvodov
- zodpovedá za materiálne vybavenie dieťaťa

d) príprava dieťaťa na budúcnosť, osamostatnenie sa:

- pripravuje dieťa na samostatný život v spoločnosti, pomáha mu získať reálny obraz o živote, možnostiach uplatnenia sa na trhu práce, podporuje ho vo vzdelávaní, venuje sa finančnej gramotnosti
- zameriava sa na budovanie pracovných návykov u dieťaťa, rozvíja u dieťaťa sociálne zručnosti

e) práca s biologickou rodinou dieťaťa:

- profesionálny náhradný rodič má poznatky o členoch biologickej rodiny dieťaťa, o blízkych osobách, ktoré prejavujú záujem o stretávanie sa s dieťaťom; primerane veku vedie s dieťaťom rozhovory zamerané na biologickú rodinu
- profesionálny náhradný rodič je povinný umožniť kontakt dieťaťa s jeho rodičmi, príbuznými a blízkymi osobami, v tomto procese sa riadi odporúčaniami odborného tímu centra
- v spolupráci s odborným tímom centra pripraví dieťa na stretnutie, privedie dieťa na stretnutie
- rešpektuje správanie dieťaťa determinované jeho emocionálnym prežívaním pred a po stretnutí s biologickou rodinou alebo blízkou osobou
- sleduje psychický stav dieťaťa pred, počas a po stretnutí, z daného pozorovania podáva informácie odbornému tímu centra
- stretnutia s biologickou rodinou zaznamenáva do výchovného plánu dieťaťa - monitoruje a zachytáva dôležité momenty počas stretnutia a zaznamenáva ich spolu s dieťaťom - vzhľadom na jeho vek a mentálnu úroveň - do záznamu o podstatných udalostiach v živote dieťaťa
- ak je na daných stretnutiach prítomný spolu s členmi odborného tímu, dohodne sa na ďalšej frekvencii stretávania sa dieťaťa s biologickými rodičmi, alebo blízkou osobou. Ak sa nezúčastňuje na daných stretnutiach, riadi sa inštrukciami odborného tímu centra, ktorý ho informuje o frekvenciách ďalších stretnutí
- v spolupráci s odborným tímom centra dbá na vytváranie, posilňovanie a udržiavanie súrodeneckých väzieb, obzvlášť v prípadoch, keď dôjde k rozdeleniu súrodencov - vo viacerých profesionálnych náhradných rodinách, v biologickej rodine
- hlavným iniciátorom a sprostredkovateľom podpory súrodeneckých väzieb je profesionálny náhradný rodič (prostredníctvom listov, telefonátov, návštev)
- o všetkých týchto skutočnostiach informuje odborný tím centra a zaznamenáva ich do dokumentácie dieťaťa

f) zdravotná starostlivosť:

- profesionálny náhradný rodič samostatne zabezpečuje: kontakt s ambulanciou lekára pre deti a dorast, a to vstupné prehliadky, preventívne prehliadky, kontakt s odbornými ambulanciami

- vykonáva všetky úkony súvisiace so zdravotnou starostlivosťou – podáva lieky, komunikuje, spolupracuje a riadi sa pokynmi lekárov, sprevádza dieťa na vyšetrenia a hospitalizácie, atď.
- zabezpečí, aby lieky boli uložené mimo dosah detí
- profesionálny náhradný rodič o všetkých skutočnostiach v rámci zdravotnej starostlivosti informuje odborný tím centra a konzultuje (telefonicky informuje o zhoršenom stave dieťaťa pri odchode k lekárovi, podáva informácie z vyšetrenia od lekára)
- bezodkladne oznámi úraz, hospitalizáciu dieťaťa, operačné zákroky dieťaťa určenému zamestnancovi centra vopred dohodnutým spôsobom.
- prehlbuje u dieťaťa poznatky o zdravej životospráve, o škodlivosti fajčenia, alkoholu a iných drog, primerane veku oboznamuje dieťa s informáciami z oblasti sexuálnej výchovy a výchovy k manželstvu a rodičovstvu

Profesionálny náhradný rodič využíva pri svojej práci rozhovor, motivačný rozhovor, pozorovanie, povzbudenie, ocenenie, pochvalu, logické a prirodzené dôsledky, modelové situácie, hranie rolí, nácvik a tréning, objasňovanie a vysvetľovanie, konfrontáciu, vlastný príklad, hru, rozbor správania, pozitívny príklad a vzor.

m) opis plánovania a poskytovania odbornej pomoci, ak centrum poskytuje starostlivosť tehotnej žene a tejto žene po pôrode a jej dieťaťu podľa § 46ods.8 zákona,

Centrum pre deti a rodiny neposkytuje starostlivosť tehotnej žene a tejto žene po pôrode a jej dieťaťu podľa § 46 ods.8 zákona.

o) opis obsahu prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti podľa § 16 vrátane počtu hodín určených na nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi a personálne zabezpečenie tejto prípravy, ak centrum vykonáva aj prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti,

Centrum pre deti a rodiny nevykonáva prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti podľa § 16.

q) Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa

Centrum pre deti a rodiny vytvára Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej len IPROD), ktorého súčasťou je najmä *plán výchovnej práce s dieťaťom* (oblasť rozvoja zdravia, vzdelávania a výchovy, voľnočasových aktivít, zručností, správania, spolupráce s rodinou dieťaťa), *plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou*, *plán psychologickéj starostlivosti o dieťa/mladého dospelého*. Pre tvorbu IPRODu je nevyhnutná komplexná odborná diagnostika (zabezpečená zamestnancami Centra pre deti a rodiny a inými odborníkmi), ktorá pozostáva zo psychologickéj správy, sociálnej anamnézy rodiny (možnosti návratu, zváženie potreby hľadania náhradnej rodiny) a zdravotnej správy. Diagnostická správa môže byť doplnená o stanoviská CPP, ČSPP, alebo iných inštitúcií (napr. školské zariadenia a iné).

IPROD obsahuje hlavný cieľ a čiastkové ciele odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa a ďalšími fyzickými osobami, ako aj popis konkrétnych úloh, ktoré majú viesť k naplneniu cieľov. Cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa a cieľ plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou je rovnaký. IPROD

musí smerovať k riešeniu budúcnosti dieťaťa, a to návratom do pôvodného rodinného prostredia alebo sprostredkovanie náhradného rodinného prostredia. IPROD je výstupom tímovej spolupráce (prípadová konferencia). IPROD je vytváraný na obdobie 6 mesiacov, resp. na obdobie určené súdnym rozhodnutím. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa sa vyhodnocuje minimálne 1-krát polročne (k 30.6. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka), ale v prípade akejkoľvek zmeny alebo závažnej skutočnosti je plán vyhodnocovaný priebežne. Na tvorbe a vyhodnotení plánov participujú odborný tím Centra pre deti a rodiny, profesionálny náhradný rodič, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obec, rodičia, alebo blízke osoby dieťaťa, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj dieťa. Obvykle je využívaná metóda prípadovej konferencie, prípadne pracovné stretnutie.

Súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je aj plán prípravy na osamostatnenie sa zodpovedajúci potrebám a možnostiam dieťaťa, ktorý zahŕňa Centrum pre deti a rodiny do individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa najneskôr rok pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa.

Plán výchovnej práce s dieťaťom

Plán výchovnej práce (ďalej len PVP) s dieťaťom je súčasťou IPRODu, je rozpracovaním IPRODu na krátkodobé, konkrétne ciele a postupy, je nástrojom tímovej spolupráce pri odbornej pomoci dieťaťu. PVP pomáha profesionálnym náhradným rodičom rozvíjať dieťa komplexne a aktívne. Prostredníctvom neho dokážu profesionálni náhradní rodičia a ostatní odborní pracovníci pomáhajúci dieťaťu nasmerovať svoje pôsobenie na dieťa tak, aby boli schopní sprevádzať dieťa v procese nápravy jeho vzťahu k sebe samému i k svojmu okoliu. Sprevádzať v zmysle zosúladenia sa na potreby dieťaťa a ich uspokojovania, s využitím odborných kompetencií.

PVP je dôležitý aj pre samotné dieťa, nakoľko prostredníctvom spoluúčasti dieťaťa na jeho tvorbe a vyhodnocovaní je dieťa zapojené do toho, čo sa s ním deje, bude diať. Stáva sa tak zodpovedným za svoju budúcnosť - v miere, ktorá je primeraná jeho veku a schopnostiam. Plán výchovnej práce s dieťaťom sa vyhodnocuje najmenej 1-krát mesačne.

PVP s dieťaťom pozostáva z dvoch častí:

1. Plán na mesiac
2. Zhodnotenie mesačného plánu

Zostavenie PVP s dieťaťom:

1. Poznať fyzický vek dieťaťa.
2. Zhodnotiť úroveň vyspelosti dieťaťa – čo dieťa dokáže v jednotlivých vývinových oblastiach.
3. Na základe diagnostickej správy o dieťati, odporúčaní odborného tímu a pozorovania výkonov dieťaťa v jednotlivých vývinových oblastiach (hrubá motorika, jemná motorika, poznávanie, reč, emocionálny a sociálny vývin, myslenie, správanie, seba obslužné činnosti, hygiena, komunikácia hra, návyky, zlozvyky...) posúdiť, či dieťa zaostáva (a v čom zaostáva) alebo či je jeho vývin primeraný veku (v tých prípadoch, v ktorých to nevieme posúdiť konzultujeme s odborníkom v danej oblasti). U školopovinných detí sa osobitne vyhodnocuje a posudzuje výchovná, vzdelávacia, pracovná a záujmová oblasť. Ak dieťa zaostáva v niektorej oblasti je potrebné si stanoviť do plánu úlohy, ktorými by bolo možné nedostatky odstrániť alebo aspoň eliminovať. Výchovný plán je potrebné prispôbiť individuálnym možnostiam dieťaťa a je potrebné zamerať sa na rozvoj oblastí, činností, schopností, v ktorých dieťa zlyháva, ale na druhej strane aj na oblasti, v ktorých nemá problémy (zameriavame sa na ďalšiu podporu, udržanie, utvrdenie, nácvik a následne na ďalší rozvoj, aby dieťa nestagnovalo). Ak je vývin primeraný, plán výchovnej práce sa zostaví z činností a oblastí, ktoré sú primerané veku dieťaťa.

4. PVP s dieťaťom sa vypracúva písomne v spolupráci s profesionálnym náhradným rodičom, odborným tímom a dieťaťom. Hodnotí sa každá oblasť osobitne a aj do plánu sa stanovujú úlohy zvlášť pre každú oblasť.
5. PVP s dieťaťom sa vypracováva v priebehu celého mesiaca
6. PVP s dieťaťom sa vyhodnocuje za mesiac pozadu
7. PVP s dieťaťom sa odovzdáva do kancelárie odborného tímu vždy do 10-teho dňa nasledujúceho mesiaca
8. PVP s dieťaťom obsahuje v hornej časti meno dieťaťa, dátum narodenia, mesiac a rok, za ktorý je výchovný plán vyhotovený, v dolnej časti obsahuje dátum a podpisy profesionálneho náhradného rodiča a dieťaťa primerane jeho rozumovej a mentálnej úrovni

Záznamy o psychickom, fyzickom a sociálnom vývine dieťaťa

Záznamy obsahujú systematické a podrobné záznamy o psychickom, fyzickom a sociálnom vývine dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine.

Záznamy obsahujú informácie o výchovnej činnosti (ako je dieťa vedené, usmerňované a vychovávané nielen vo voľnom čase), záujmovej činnosti (aké možnosti sú dieťaťu ponúkané na trávenie voľného času), pracovnej činnosti (usmerňovanie v domácnosti, pomoc pri vedení domácnosti, hospodárenie s finančnými prostriedkami) a vzdelávacej činnosti (príprava na vyučovanie, vzdelávanie mimo školy). Zaznamenávajú pokroky, ale aj neúspechy vo všetkých oblastiach života (doma, škola, záujmy, šport, ...), dobré zvyky, zlozvyky a dôležité udalosti v živote dieťaťa, vzťahy k biologickým rodičom, k členom biologickej rodiny, k profesionálnym náhradným rodičom, spolužiakom, učiteľom, kamarátom, susedom, správanie a zmeny v správaní a možné príčiny zmien doma, v škole, činnosti, záľuby, záujmy vo voľnom čase.

V záznamoch sa uvádza zdravotný stav (choroby), návštevy u pediatrov, stomatológov, neurológov a iných špecialistov s uvedením dátumu vyšetrenia, psychický stav - návštevy psychológov a psychiatrov, hospitalizácie.

Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou

Plán sociálnej práce (ďalej len PSP) s dieťaťom a jeho rodinou je súčasťou IPRODu, vychádza z posúdenia situácie dieťaťa a jeho rodiny a zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa.

PSP s dieťaťom obsahuje:

- mieru ohrozenia dieťaťa a opis určenia miery ohrozenia dieťaťa
- cieľ sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou
- opatrenia na dosiahnutie cieľa sociálnej práce s dieťaťom vrátane fyzických osôb, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce s dieťaťom podieľali
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov stanovené pre Centrum pre deti a rodiny, orgán SPODaSK, obec, rodičov alebo blízke osoby dieťaťa, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj pre dieťa, ako aj termíny na splnenie úloh

Súčasťou plánu je aj sledovanie psychického, fyzického a sociálneho vývinu dieťaťa. Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou je vypracovaný písomne pre každé dieťa, a to na prípadovej konferencii v lehote do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa do Centra pre deti a rodiny. PSP s dieťaťom a jeho rodinou sa vytvára zvyčajne na obdobie jedného roka, resp. na obdobie určené na plnenie súdneho rozhodnutia. Na tvorbe a vyhodnotení plánu participujú zamestnanci Centra pre deti a rodiny, orgán SPODaSK, obec, rodičia alebo blízke osoby dieťaťa, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj dieťa. PSP s dieťaťom a jeho rodinou sa zvyčajne vyhodnocuje na pracovnom stretnutí alebo prípadovej konferencii minimálne raz za 6 mesiacov, ale v prípade akejkolvek zmeny alebo závažnej skutočnosti je plán vyhodnocovaný priebežne.

Plán činnosti pre rodinu

Centrum pre deti a rodiny pri každom odchode dieťaťa (počas víkendov, prázdnin, sviatkov, pobytov) do prostredia biologickej rodiny v spolupráci s rodinou vypracuje Plán činnosti pre rodinu. Prostredníctvom tohto plánu sa rodič zaujíma o potreby svojho dieťaťa a učí sa vedome hodnotiť svoje rodičovské zručnosti a schopnosti. Plán činnosti je prejavom zodpovednosti rodiča za zdravie, bezpečnosť a výchovu dieťaťa počas jeho pobytu doma.

Plán činnosti pozostáva z troch častí:

Časť A – plán činnosti písomne vypracúva profesionálny náhradný rodič, ktorý má dieťa zverené. Vo vybraných oblastiach plánuje rodičovi úlohy potrebné pre rozvoj dieťaťa. Úlohy sú jednoduché a zrozumiteľné, aby ich rodič dokázal zvládnuť.

Časť B – plán činnosti písomne vypracúva rodič spoločne s dieťaťom, ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné (za prítomnosti profesionálneho náhradného rodiča) čím sa rodič učí vnímať dieťa, jeho záujmy a potreby. Rodič program následne vyhodnotí priamo do Plánu činnosti.

Časť C - profesionálny náhradný rodič zaznamenáva účinok pobytu dieťaťa v domácom prostredí, správanie dieťaťa po návrate, ako aj rozhovor s rodičom o plnení úloh v pláne. Profesionálny náhradný rodič zahrnie zhodnotenie plánu činnosti aj do plánu výchovnej práce s dieťaťom. Plán činnosti rodič odovzdáva odbornému tímu po návrate dieťaťa do Centra pre deti a rodiny.

Plán prípravy na osamostatnenie

Starostlivosť môže byť mladému dospelému v Centre pre deti a rodiny poskytovaná do jeho osamostatnenia sa, najdlhšie do 25 roku veku. Osamostatnenie sa je zabezpečenie si bývania a schopnosť samostatne sa živiť. Centrum pre deti a rodiny s mladým dospelým v dokumente „Dohoda o poskytovaní starostlivosti mladému dospelému v profesionálnej náhradnej rodine“ písomne dohodne podmienky zotrvania mladého dospelého v Centre pre deti a rodiny. Súčasťou písomnej dohody je aj plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého, ktorý zahrnie Centrum pre deti a rodiny do IPRODu najneskôr rok pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa. Plán prípravy na osamostatnenie vypracuje Centrum pre deti a rodiny na obdobie 1 roka, a to na pracovnom stretnutí alebo na prípadovej konferencii v spolupráci s odborným tímom, profesionálnym náhradným rodičom, s dieťaťom, jeho rodinou, obcou a orgánom SPODaSK. Plán prípravy na osamostatnenie má uľahčiť dieťaťu prechod do samostatného života. Obsahuje popis predpokladaného spôsobu zabezpečenia si bývania, primeraného vzdelania, zamestnania, nadobúdania a upevňovania sociálnych a praktických zručností potrebných pre samostatný život, ďalej obsahuje stanovisko rodiny k osamostatneniu, návrh foriem vyplatenia príspevkov, ktoré sa dieťaťu dávajú pri odchode. Profesionálny náhradný rodič priamo participuje na plnení jednotlivých úloh mladého dospelého sprevádzaním, motiváciou a odovzdávaním skúseností. Vyhodnotenie plánu sa realizuje 2-krát ročne za účasti odborného tímu, profesionálneho náhradného rodiča, mladého dospelého.

Plán psychologickej starostlivosti o dieťa/mladého dospelého

Plán psychologickej starostlivosti o dieťa/mladého dospelého vypracúva psychológ a to na základe odbornej psychodiagnostiky dieťaťa alebo na základe úloh vyplývajúcich z prípadových konferencií, pracovných stretnutí a pod. Psychológ vypracováva plán najdlhšie na obdobie jedného roka, zvyčajne od 1. septembra daného roka do 31. augusta nasledujúceho roka a je súčasťou IPRODu. Plán vyhodnocuje minimálne raz za 6 mesiacov. Z plánu psychologickej starostlivosti o dieťa vyplynú konkrétne ciele a úlohy pre prácu psychológa s dieťaťom.

Súčasťou plánu psychologickej starostlivosti je:

- meno a priezvisko dieťaťa
- dátum narodenia dieťaťa
- vývinové obdobie dieťaťa (napr. podľa Ericksona, Freuda a pod.)
- aktuálny názor na rodinu
- plán psychologickéj činnosti (aké psychologické činnosti bude za dané obdobie s dieťaťom psychológ realizovať, prípadne aké psychologické činnosti odporúča pre dané dieťa, v akej intenzite a s akým cieľom)
- odporúčania pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa

Plán psychologickéj činnosti s dieťaťom zahŕňa nasledujúce aktivity:

I. Individuálna práca s dieťaťom/mladým dospelým:

- A. skríning psychického a emočného stavu dieťaťa
- B. psychologické poradenstvo (vrátane profesijného poradenstva, individuálna prevencia)
- C. individuálna psychoterapia (vrátane bazálnej či podpornej) – zabezpečí Centrum pre deti a rodiny externou formou psychoterapeutom zapísaným v zozname psychoterapeutov.

II. Skupinové aktivity:

- A. preventívne aktivity
- B. sociálno-psychologický výcvik (SPV)

III. Iné:

– psychologické aktivity s ďalšími osobami. Cieľom týchto aktivít je nepriame zlepšenie situácie dieťaťa/mladého dospelého (napr. poradenstvo alebo odborná konzultácia profesionálnym náhradným rodičom, poradenstvo biologickému rodičovi, príbuznému dieťaťa). Psychológ realizuje psychologické postupy buď sám, prípadne ich zabezpečí prostredníctvom externého odborníka.

Pri každej zvolenej psychologickéj činnosti je potrebné uviesť cieľ, ktorý danou aktivitou chceme u dieťaťa dosiahnuť. Či sa stanovený cieľ práce s dieťaťom podarilo dosiahnuť alebo nie, zhodnotí každý psychológ vo vyhodnotení plánu psychologickéj starostlivosti o dieťa.

Vyhodnotenie plánu psychologickéj starostlivosti o dieťa/mladého dospelého:

- úvod: psychológ stručne vypíše z plánu psychologickéj starostlivosti, aké psychologické činnosti a aktivity naplánoval pre dieťa v uvedenom období
- vyhodnotí individuálnu prácu s dieťaťom
- vyhodnotí skupinové aktivity, ktorých sa dieťa zúčastnilo
- vyhodnotí ostatné/iné psychologické činnosti
- záver: psychológ zhodnotí, či odporúča pokračovať v stanovených psychologických činnostiach s dieťaťom alebo navrhuje zmenu

r) Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

V blízkosti sídla Centra pre deti a rodiny sa nachádza pre maloleté deti a mladých dospelých multifunkčné ihrisko a mestský park s betónovým kruhovým oválom (napr. na jazdu na bicykli či korčuliach), kde môžu deti realizovať rôzne iné športové a pohybové aktivity.

Nakoľko sú maloleté deti a mladí dospelí umiestnení v profesionálnych náhradných rodinách, v mieste bydliska týchto rodín má každé dieťa, vzhľadom na vek a pohybové schopnosti maloletých detí zabezpečený priestor, pre športové a pohybové aktivity, či už v rámci hry vonku alebo v športových kluboch v rámci školy, ktoré navštevujú. V športových kluboch sa maloleté deti a mladí dospelí venujú napr. atletike, hádzanej či tancu. Svoju

šikovnosť následne prezentujú ako účastníci na rôznych súťažiach organizovaných školou alebo inými organizáciami zaoberajúcimi sa rozvojom pohybovej činnosti maloletých detí. Maloleté deti a mladí dospelí majú taktiež možnosť zapájať sa v poobedných hodinách do krúžku a aktivít organizovaných školou, ktorú navštevujú.

V rámci kultúrnych a záujmových činností sa maloleté deti a mladí dospelí zúčastňujú na divadelných predstaveniach, návštev zoologických záhrad, výletov s profesionálnymi náhradnými rodičmi po Slovensku, víkendových pobytov, denných aj týždenných táborov a vzhľadom na vek sa maloleté deti zúčastňujú s profesionálnym náhradným rodičom aj na letných dovolenkách pri mori.

Maloleté deti a mladí dospelí majú možnosť slobodne prejavovať náboženské vyznanie a vieru. Maloleté deti si v rámci vyučovania môžu zvoliť, či chcú navštevovať náboženstvo alebo etickú výchovu. Po dohode s profesionálnymi náhradnými rodičmi a biologickými rodičmi detí a v prípade záujmu detí, môžu navštevovať kostol v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča.

s) Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti v obvode, do ktorého spadá bydlisko profesionálnej náhradnej rodiny. Centrum pre deti a rodiny spolupracuje s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. Pri prijatí dieťaťa do Centra pre deti a rodiny je dieťaťu do 24 hod. od prijatia zabezpečená vstupná prehliadka u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti - pediatra.

V prípade prijatia novorodenca do Centra pre deti a rodiny sa u pediatra založí nový zdravotný záznam. V prípade umiestnenia detí do Centra pre deti a rodiny, ktoré už majú svojho spádového pediatra v mieste trvalého bydliska, prihlási dieťa k pediatri v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča.

O zdravotnom stave dieťaťa sú rodičia informovaní telefonicky, osobne alebo písomne.

V prípade potreby operačného zákroku (plánovaného) je biologický rodič vopred o zákroku informovaný telefonicky aj písomne.

Zdravotná starostlivosť v Centre pre deti a rodiny je poskytovaná prostredníctvom pediatrov a všeobecných lekárov podľa spádového obvodu (ambulancie v mieste bydliska profesionálnych náhradných rodičov), zubná starostlivosť je zabezpečená v stomatologických ambulanciách v mieste bydliska, resp. v blízkosti bydliska profesionálnych náhradných rodičov. Deti navštevujú iné odborné ambulancie na základe odporúčenia pediatra, všeobecného lekára v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča, alebo v blízkosti bydliska profesionálneho náhradného rodiča, prípadne v mieste, kde odborník s doporučenou špecializáciou poskytuje zdravotnú starostlivosť - pedopsychiatrické ambulancie, neurologickej ambulancie, kardiologické ambulancie, nefrologické ambulancie, oftalmologické ambulancie, endokrinologické ambulancie, gastroenterologické ambulancie, imunologické a alergologické ambulancie, ambulancie klinickej logopédie a iné.

Profesionálny náhradný rodič, ktorý má v starostlivosti dieťa dodržiava liečebný režim stanovený pediatrom, resp. iným odborníkom. Centrum pre deti a rodiny sa pravidelne, najmenej 2 x ročne kontaktuje so zdravotníkymi zariadeniami ohľadne starostlivosti o deti zo strany profesionálnych náhradných rodičov.

Profesionálny náhradný rodič mesačne zasiela do Centra pre deti a rodiny - Správu o zdravotnom stave (dátum vyšetrenia/kontroly, lekár, dôvod vyšetrenia, záver z vyšetrenia, medikamentózna liečba, lieky dlhodobo užívané, preventívne prehliadky, domáca liečba, plánované odborné vyšetrenia) na každé dieťa individuálne.

t) Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Každé dieťa, ktoré je prijaté do Centra pre deti a rodiny, má zabezpečené vzdelávanie v systéme materských, základných, stredných, príp. aj vysokých škôl.

Predškolská a povinná školská dochádzka je zabezpečená v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča, príp. v blízkosti bydliska profesionálneho rodiča (materské školy, základné školy, špeciálna základná škola). Stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie je deťom a mladým dospelým zabezpečované podľa ich záujmu, profesijnej orientácie, možností, predpokladov a slobodného výberu (strednými školami, strednými odbornými školami, gymnáziami, konzervatóriami, odbornými učilišťami...).

Príprava na vyučovanie prebieha v profesionálnej náhradnej rodine za pomoci profesionálneho náhradného rodiča, v prípade potreby sú deťom zabezpečené konzultácie so školským špeciálnym pedagógom, školským psychológom, alebo špeciálnym pedagógom v CPP. Dodržiava sa individuálny prístup, s ohľadom na vek, rozumové schopnosti a špecifické vzdelávacie potreby detí, dodržiavajú sa usmernenia zo strany vyučujúcich, iných odborníkov (špeciálny pedagóg, školský psychológ...), ako aj členov odborného tímu Centra pre deti a rodiny. Profesionálni náhradní rodičia sa zúčastňujú konzultácii v škole a rodičovských združení a o zistených skutočnostiach informujú členov odborného tímu Centra pre deti a rodiny. Odborný tím Centra pre deti a rodiny sa pravidelne, najmenej 2-x ročne, kontaktuje so školskými zariadeniami ohľadne výchovnovzdelávacích výsledkoch detí (adaptácia na školské prostredie, správanie, dosahovaný prospech...).

Deťom je umožnené navštevovať záujmové krúžky podľa ich vlastného záujmu a podľa ponuky školy, ktorú navštevujú (napr. výtvarný, športový, počítačový a i., zúčastňovať sa súťaží, olympiád), taktiež im je umožnené navštevovať základné umelecké školy.

Mladí dospelí majú možnosť študovať dennou formou na stredných aj vysokých školách na území Slovenskej republiky. Výber vysokej školy je plne v kompetencii mladého dospelého. Štúdium na štátnych vysokých školách a bývanie na školskom internáte finančne zabezpečuje centrum.

u) Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane

Centrum pre deti a rodiny rešpektuje a zabezpečuje základné práva dieťaťa. Dieťa má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Dieťa má právo stretávať sa príbuznými (starí rodičia, prarodičia, súrodenci...) a inou blízkou osobou.

Ak blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa, má záujem, aby sa dieťa opakovanne krátkodobo zdržiavalo mimo Centra pre deti a rodiny v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo (v rozsahu najmenej 3 hodín, je zamerané najmä na poskytovanie informácií o náhradnej starostlivosti a o právach dieťaťa v náhradnej starostlivosti, organizácii Centra pre deti a rodiny a postupe v rizikových situáciách pre dieťa, o jeho absolvovaní je vyhotovený písomný záznam, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa vedenej Centrom pre deti a rodiny). Informačné poradenstvo poskytuje odborný tím Centra pre deti a rodiny.

Centrum pre deti a rodiny utvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi, poskytuje pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov v súčinnosti s orgánom SPODaSK a obcou. Centrum pre deti a rodiny

dohodne s rodičom dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s prihliadnutím na potreby dieťaťa a možnosti a schopnosti rodiča dieťaťa.

Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, Centrum pre deti a rodiny je oprávnené:

- určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom (dôvod zaznamenávame v spisovej dokumentácii dieťaťa, oznamujeme súdu a orgánu SPODaSK)
- určiť, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom len za prítomnosti zamestnanca Centra pre deti a rodiny, ktorý poskytne dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí v Centre pre deti a rodiny, mimo Centra pre deti a rodiny, v ktorej je sídlo Centra pre deti a rodiny, alebo na inom vhodnom mieste

Návštevy rodičov a blízkych osôb dieťaťa/mladého dospelého v Centre pre deti a rodiny sa realizujú na základe telefonickej, písomnej alebo osobnej dohody tak, aby nenarúšali základné povinnosti a režim dňa dieťaťa/mladého dospelého a program Centra pre deti a rodiny.

Centrum pre deti a rodiny, ak je to možné, umožní dieťaťu pobyt u rodičov v ich domácom prostredí (čas, miesto a dĺžku pobytu dieťaťa u rodičov oznamujeme orgánu SPODaSK, súdu, obci najmenej 3 pracovné dni pred odchodom dieťaťa z Centra pre deti a rodiny). Odborný tím Centra pre deti a rodiny preverí vhodnosť tohto prostredia a priebežne overuje úroveň starostlivosti o dieťa počas pobytu dieťaťa mimo Centra pre deti a rodiny. Ak sa dieťa v určenom čase do Centra pre deti a rodiny nevráti, bezodkladne vyzveme rodiča dieťaťa, aby do 24 hodín od vyzvania zabezpečil návrat dieťaťa do Centra pre deti a rodiny.

Po návrate z pobytu dieťaťa u rodičov je vypracovaný profesionálnym náhradným rodičom záznam z návštevy v rodine a založený do spisovej dokumentácie dieťaťa. Centrum pre deti a rodiny sleduje vplyv pobytu dieťaťa na jeho psychický, fyzický a sociálny vývin. Profesionálny náhradný rodič je povinný podporovať kontakt medzi rodičom a dieťaťom.

Prípady obmedzenia kontaktu rodičov a príbuzných s dieťaťom:

- rodičia a príbuzní nemajú možnosť kontaktu s dieťaťom pri podozrení požitia omamných látok alebo alkoholu (sociálny pracovník dohodne termín nasledujúcej návštevy)
- rodičia a príbuzní nemajú možnosť kontaktu s dieťaťom v prípade infekčného a prenosného ochorenia (písomne potvrdia prehlásením)
- v prípade nevhodného, agresívneho správania môže Centrum pre deti a rodiny kontakt obmedziť a predčasne ukončiť, ďalší kontakt bude len za prítomnosti zamestnanca Centra pre deti a rodiny

Spôsoby ako sa dieťa/mladý dospelý môže v prípade potreby pomoci, bez vedomia Centra pre deti a rodiny, obrátiť na rôzne inštitúcie:

Dieťa má právo požiadať o pomoc, pri ochrane svojich práv, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, iný štátny orgán, ktorý je príslušný chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa, zariadenie, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie alebo poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Všetky orgány, právnické osoby a fyzické osoby uvedené v prvej vete sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby. Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa. Tým nie sú dotknuté práva a povinnosti rodičov vyplývajúce z rodičovských práv a povinností a práva osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, upravené osobitným predpisom (Podľa § 8 ods.1 a ods.2 Zákona 305/2005 Z.z.)

Deti a mladí dospelí sú odborným tímom Centra pre deti a rodiny oboznamované spôsobom primeraným ich veku a rozumovej vyspelosti, na koho sa môžu obrátiť v prípade potreby pomoci, bez vedomia Centra pre deti a rodiny :

- majú k dispozícii propagačné materiály, ktoré obsahujú práva detí a taktiež informácie o webových stránkach a odkazoch (<http://detstvobeznasilia.gov.sk/index.php/som-dietatinedzer/>; <http://www.komisarpredeti.sk>; <http://www.detskyombudsman.sk/dohovor-o-pravach-dietata>), na ktorých si môžu vyhľadať aj ďalšie informácie
- dieťa je oboznámené o možnosti kontaktovať detského ombudsmana, komisára pre deti, linky dôvery, políciu, prokuratúru – všetky kontakty sú umiestnené na viditeľnom mieste, tak, aby dieťa malo v akomkoľvek čase k nim prístup
- dieťa môže v prípade pocitu ohrozenia svojho zdravia alebo života osloviť sociálneho kurátora, svojho pedagóga v škole, pediatra

Podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu

Dieťaťu je doručovaná pošta od rodičov, príbuzných a blízkych osôb na kontaktnú adresu Centra pre deti a rodiny, doručení poшту odovzdáva dieťaťu sociálny pracovník. Deti majú právo na zasielanie korešpondencie poštou svojim rodičom, rodinným príslušníkom, blízkym osobám, kamarátom..., poštu si odosielajú individuálne, alebo ak je to pre dieťa účelné a potrebné s pomocou profesionálneho náhradného rodiča.

Deti majú prístup na internet v profesionálnej náhradnej rodine, v Centre pre deti a rodiny, proti prehliadaniu nevhodných stránok je nastavené bezpečnostné opatrenie, deti majú prístup k internetu aj na školách, ktoré navštevujú. Ak dieťa vlastní mobilný telefón, má možnosť sa pripojiť na sieť wifi.

Ak dieťa vlastní mobilný telefón, má možnosť používať telefón s ohľadom na jeho denný režim, telefóny majú u seba, v čase nočného klľudu sú telefóny odložené na určenom mieste v profesionálnej náhradnej rodine. Dieťaťu je podľa veku a rozumovej vyspelosti umožnené telefonovať z telefónu profesionálneho náhradného rodiča, ako aj z telefónov v Centre pre deti a rodiny. Deti majú k dispozícii zoznam telefónnych čísel rodičov, príbuzných a blízkych osôb, ako aj zoznam telefónnych čísel, kde sa môžu v prípade potreby obrátiť.

Ďalšie práva dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre pre deti a rodiny:

- právo na anonymné podanie sťažnosti prostredníctvom vzhodenia písomnej sťažnosti do krabice voľne dostupnej v Centre pre deti a rodiny (právo otvoriť krabicu má psychológ Centra pre deti a rodiny, krabica sa otvára po každej návšteve dieťaťa/deti v centre)
- právo zúčastniť sa prípadovej konferencie (dieťa má možnosť zúčastniť sa prípadovej konferencie, resp. jej časti s ohľadom na jeho vek, rozumovú a emocionálnu vyspelosť a aktuálny psychický stav)
- právo zúčastniť sa na tvorbe IPROD-u (IPROD zohľadňuje názor a potreby dieťaťa, dieťa sa tak voľne vyjadruje k jednotlivým oblastiam plánu)
- právo na súkromie (každé dieťa umiestnené v Centre pre deti a rodiny má vlastný životný priestor v profesionálnej náhradnej rodine)
- právo na vychádzky mimo Centra pre deti a rodiny bez sprievodu dospelšej osoby (podľa veku a rozumovej vyspelosti)
- právo na vzťahy s rovesníkmi aj mimo Centra pre deti a rodiny (deti majú možnosť stretávať sa so spolužiakmi, rovesníkmi alebo kamarátmi)
- právo na účasť na spoločenských podujatiach, akciách mimo Centra pre deti a rodiny (s ohľadom na vek, rozumovú, emocionálnu a sociálnu vyspelosť)
- právo na oslavu menín, narodenín a iných významných udalostí napr. školské a športové úspechy, úspechy v záujmovej oblasti
- právo podieľať sa na zostavení jedálneho lístka v profesionálnej náhradnej rodine
- právo na sebavyjadrenie a sebarealizáciu (deti si majú právo napr. samé vybrať oblečenie, typ účesu, doplnky vzhľadom k veku a rozumovej vyspelosti)

Opis práv rodičov a iných blízkych osôb dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre pre deti a rodiny:

- právo telefonického kontaktu s dieťaťom, prípadne informovanie sa o dieťati (s deťmi sa môžu kontaktovať prostredníctvom mobilného telefónu profesionálneho rodiča, alebo tiež na súkromný telefón dieťaťa, alebo na telefonické kontakty zamestnancov Centra pre deti a rodiny)
- právo osobnej návštevy dieťaťa v Centre pre deti a rodinu
- právo na informácie o aktuálnom fyzickom, psychickom a sociálnom vývine dieťaťa (pri telefonickom alebo osobnom kontakte budú rodičovi poskytnuté všetky dôležité aktuálne informácie, ktoré sa týkajú dieťaťa)
- právo požiadať o krátkodobý pobyt dieťaťa (právo na vyplatenie stravnej jednotky počas pobytu dieťaťa v domácnosti rodičov alebo iných blízkych osôb, stravná jednotka sa vypláca na deň pre dieťa, mladého dospelého vypočítanej zo sumy životného minima podľa vekovej kategórie - Vyhláška č. 103/2018, § 8, ods. 1)
- právo rodiča alebo inej blízkej osoby zúčastniť sa prípadovej konferencie

v) Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

Povinnosti dieťaťa/mladého dospelého

Po prijatí do Centra pre deti a rodiny je každé dieťa primerane jeho veku a mentálnej vyspelosti oboznámené s pravidlami centra a profesionálnej náhradnej rodiny, ako aj s povinnosťami z nich vyplývajúcich:

- dodržiavanie pravidiel Centra pre deti a rodiny:
 - dodržiavanie režimu dňa počas pracovných dní: (v závislosti od veku a mentálnej vyspelosti detí) - ranné vstávanie, osobná hygiena, úprava osobných vecí, raňajky, odchod a príchod do a zo školských zariadení, individuálna záujmová a oddychová činnosť, príprava na vyučovanie, príprava stravy, individuálna záujmová činnosť, vychádzky, sledovanie televízie, hrové aktivity, večierka - hygiena, príprava na spánok, dodržiavanie nočného kľudu
 - dodržiavanie režimu dňa počas víkendov, sviatkov, prázdnin: (v závislosti od veku a mentálnej vyspelosti detí) - ranné vstávanie, osobná hygiena, úprava osobných vecí, raňajky, upratovanie (sobota), obed, odpočinok pre mladšie deti, individuálna/skupinová záujmová, rekreačná činnosť, vychádzky, návšteva kultúrnych, športových a iných podujatí, podľa potreby individuálne štúdium, osobné voľno, príprava stravy, sledovanie televízie, hrové aktivity, večierka - hygiena, príprava na spánok, dodržiavanie nočného kľudu
 - dodržiavanie času vychádzky (v závislosti od veku a mentálnej vyspelosti detí)
- šetrné zaobchádzanie so zariadením v profesionálnej náhradnej rodine
- rešpektovanie autority - rešpektovanie pokynov od profesionálneho náhradného rodiča, snaha o spoluprácu
- dodržiavanie pravidelnej školskej dochádzky, plnenie si školských povinností, nosenie pomôcok na vyučovanie
- dodržiavanie zásad slušného správania a komunikácie bez invektív a nadávok
- dodržiavanie hygienických návykov
- dodržiavanie poriadku a čistoty v osobných veciach a v spoločných priestoroch PNR
- zákaz požívania alkoholu, drog a iných návykových a psychotropných látok
- dodržiavať zdravý životný štýl

- povinnosť rešpektovať odporúčenia lekárov (nosenie okuliarov, zubného aparátu, užívanie liekov...)
- povinnosť rešpektovať pokyny zamestnancov Centra pre deti a rodiny, najmä svojich profesionálnych náhradných rodičov
- primerane veku spolupodieľanie na chode domácnosti (umývanie riadu, príprava stravy, udržiavanie poriadku, atď.)
- nepoškodzovať majetok centra ani cudzí majetok, ani vlastný majetok
- dodržiavanie predpisov a pokynov k ochrane bezpečnosti a zdravia
- rešpektovať ostatných členov v profesionálnej náhradnej rodine

Povinnosti rodiča a blízkych osôb dieťaťa/mladého dospelého

- dodržiavanie pravidiel Centra pre deti a rodiny (podmienky vychádzok, vyjadrovanie a komunikácia bez používania vulgarizmov, atď.)
- nepoškodzovať majetok Centra pre deti a rodiny
- svojvoľne nemanipulovať so zariadením Centra pre deti a rodiny
- dodržiavanie zásad slušného správania a komunikácie bez invektív a nadávok
- dodržiavanie predpisov a pokynov k ochrane bezpečnosti a zdravia
- zákaz požitia alkoholu, drog a iných návykových a psychotropných látok v čase návštev Centra pre deti a rodiny, ale aj v čase pobytov dieťaťa v ich domácnosti
- zabezpečiť návrat dieťaťa do Centra pre deti a rodiny v dohodnutom čase
- dodržiavanie poriadku a čistoty v priestoroch Centra pre deti a rodiny
- povinnosť navštevovať dieťa upravený (čisto a primerane oblečený), v dobrom zdravotnom stave, bez vplyvu alkoholu alebo iných návykových látok
- pri kontakte s dieťaťom (telefonický, osobný, elektronický) dodržiavanie režimu dňa dieťaťa
- počas pobytu dieťaťa v domácnosti rodičov a blízkych príbuzných pravidelná príprava s dieťaťom na vyučovanie
- počas pobytu dieťaťa v domácnosti rodičov a blízkych osôb chrániť zdravie dieťaťa, napr. pokračovať v zdravotnej starostlivosti o dieťa (medikamentózna liečba...), ak je to potrebné
- plnenie si vyživovacej povinnosti
- povinnosť informovať Centrum pre deti a rodiny o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu byť nápomocné, počas dočasnej starostlivosti o dieťa v Centre pre deti a rodiny
- povinnosť informovať Centrum pre deti a rodiny o zmene svojho bydliska, pracoviska, telefónnych kontaktov
- aktívna spolupráca s Centrom pre deti a rodiny

w) Taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností podľa písmena v), vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia,

V Centre pre deti a rodiny je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťaťu a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Zakázané je používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Voči dieťaťu je zakázané použiť výchovný prostriedok

len preto, že je súčasťou rovnakej skupiny detí ako dieťa, pri výchove ktorého má byť použitý výchovný prostriedok. Dieťa nesmie byť zodpovedné za rozhodovanie alebo určovanie výchovných prostriedkov pre iné dieťa.

Centrum pre deti a rodiny pri hodnotení detí a mladých dospelých preferuje individuálny prístup (podľa veku, fyzickej, mentálnej, sociálnej úrovne a osobnostného vývinu), otvorenosť, komplexné hodnotenie, zameriava sa na rozvoj silných stránok detí/mladých dospelých, vytvára im priestor na sebahodnotenie a učí ich prijať zodpovednosť za svoje konanie. Centrum pre deti a rodiny kladie dôraz na poskytovanie efektívnej spätnej väzby deťom/mladým dospelým, ale aj na prijímanie spätnej väzby od detí/mladých dospelých.

Základným výchovným prostriedkom využívaným pri starostlivosti o deti v našom Centre pre deti a rodiny je výchova pravidlami a dôsledkami (dodržiavame individuálny prístup, jednotnosť vo výchove, dôslednosť, vybudovanie otvoreného a dôverného vzťahu).

Výchovné pôsobenie rozdeľujeme:

- na prevenciu - motivačné výchovné prostriedky - profesionálny náhradný rodič cielene a plánovite vyhľadáva a vytvára príležitosti na:
 - pochvalu
 - ocenenie
 - odmeňovanie
 - pozitívnu motiváciu
 - vyzdvihovanie silných pozitívnych stránok
 - posilňovanie žiaduceho správania
 - posilňovanie pozitívnej sebahodnoty dieťaťa/mladého dospelého
 - pozitívnu spätnú väzbu

Psychologičky a sociálne pracovníčky (prípadne externe spolupracujúci odborníci) realizujú skupinové preventívne aktivity zamerané na prevenciu sociálno-patologických javov, posilnenie empatie a tolerance, súdržnosti, komunikačných a interpersonálnych zručností, vrátane riešenia konfliktov, zvládania hnevu a pod.

- a riešenie výchovného problému - o výchovnom probléme hovoríme vtedy, keď dôjde k porušeniu dohodnutého pravidla dieťaťom. Pri jeho riešení zvažujeme závažnosť a opakovanie, resp. úmysel porušenia pravidla.

Za porušenie pravidiel a nedodržanie povinností sa považuje:

- nedodržiavanie pravidiel Centra pre deti a rodiny (čas vychádzky, režim dňa, nočný kľud, atď.)
- nedodržiavanie pravidiel stanovených v profesionálnej náhradnej rodine
- nešetrné zaobchádzanie s majetkom Centra pre deti a rodiny, so zverenými vecami
- neplnenie si školských povinností
- zanedbávanie školskej dochádzky
- fajčenie
- nedodržiavanie zásad slušného správania a komunikácie
- nedodržiavanie hygienických návykov
- nedodržiavanie poriadku a čistoty v osobných veciach a v spoločných priestoroch profesionálneho náhradného rodiča
- nerešpektovanie liečebného režimu
- neplnenie si povinností vyplývajúcich z „Dohody o zotrvaní mladého dospelého v profesionálnej náhradnej rodine,,

Za závažné porušenie pravidiel sa považujú situácie, pri ktorých bolo ohrozené zdravie alebo život osôb a vyžadovali si privolanie polície alebo rýchlej zdravotnej služby:

- fyzické napadnutie dieťaťa, pracovníka alebo inej osoby
- požitie alkoholu, drog a iných návykových a psychotropných látok
- závažné porušovanie mravného konania a narušovania vzťahov medzi deťmi
- nedovolené opustenie Centra pre deti a rodiny
- získavanie, prechovávanie, distribuovanie alkoholu, návykových a psychotropných látok
- výtržníctvo, úmyselné poškodenie alebo zničenie majetku, pri ktorých je nutné uhradiť vzniknutú škodu z finančných prostriedkov Centra pre deti a rodiny
- navádzanie detí na útek
- prejavovanie rasovej neznášanlivosti a extrémizmu
- šikanovanie, vydieranie
- nedodržiavanie predpisov a pokynov k ochrane bezpečnosti a zdravia
- trestná činnosť

Porušenie pravidiel a nedodržanie povinností riešime individuálne podľa veku, mentálnej a sociálnej úrovne a osobnostného vývinu:

- osobným pohovorom profesionálneho náhradného rodiča s dieťaťom/mladým dospelým
- vysvetľovaním
- konfrontáciou - metóda na upozornenie dieťaťa na rozdiely a rozpory v jeho tvrdeniach, správani, chápaní seba aj iných
- vlastným príkladom
- reflexiou – metódou na nedirektívne vedenie rozhovoru s cieľom preformulovania odpovedí dieťaťa/mladého dospelého za účelom stimulovania ich sebareflexie
- metódou logických dôsledkov (správania) - logické dôsledky umožňujú dieťaťu, aby sa poučilo zo spoločenskej skutočnosti. Aby bolo uplatnenie dôsledkov účinné, dieťa ich musí vidieť v logickej súvislosti so svojím nevhodným správaním. Dieťa sa pomocou logických dôsledkov učí aj zodpovednosti za svoje správne či nesprávne rozhodnutia.
- ústnym napomenutím profesionálnym náhradným rodičom
- náprava vzniknutej škody – dieťa poupratuje, čo rozhádzalo, napraví (ak to dokáže vzhľadom na vek a mentálnu úroveň)
- osobným pohovorom s odborným tímom Centra pre deti a rodiny s cieľom zistenia príčin a usmernenia dieťaťa do budúcnosti s poukázaním na možné dôsledky pri opakovaní porušenia pravidla
- ústnym napomenutím odborným tímom Centra pre deti a rodiny
- ústnym napomenutím riaditeľom Centra pre deti a rodiny
- obmedzením používania mobilného telefónu a internetu – dieťa môže využívať prístup k mobilnému telefónu a internetu iba 1x denne na 30minút – dĺžka obmedzenia max. 1 týždeň
- zamedzenie sledovania TV – dĺžka obmedzenia max. 1 týždeň
- udelenie domácich prác naviac pri nesplnení povinností v domácnosti – PNR môže vyžadovať okrem dodatočného splnenia povinností vykonať dané domáce práce 1x naviac.
- obmedzenie vreckového v prípade hrubého porušenia pravidiel. Vreckové môže byť obmedzené maximálne na dobu 1 mesiaca, pričom je následne v ďalšom mesiaci vyplatené za dva mesiace
- obmedzenie vychádzok a voľnočasových aktivít – dieťa sa môže voľnočasovým aktivitám venovať max.1hodinu denne – dĺžka obmedzenia max. 2 týždne.

Dieťaťu/mladému dospelému je empaticky, primerane veku, mentálnej vyspelosti a zrozumiteľne vysvetlený dôvod výchovného prostriedku, aby si uvedomilo, že výchovný prostriedok má zmysel a účel, a aby to viedlo k zmene jeho správania. O uloženom výchovnom prostriedku rozhoduje profesionálny náhradný rodič, uloženie výchovného prostriedku uvádza vo výchovných záznamoch, zmysel výchovného prostriedku je dieťaťu objasnený pri rozhovore, pred uložením výchovného prostriedku. Konkrétna forma a druh výchovného prostriedku je v právomoci profesionálneho náhradného rodiča, pričom je limitovaný z hľadiska miery primeranosti. Pri udeľovaní výchovného prostriedku je možné hľadať kompromisy, aby bol výchovný prostriedok efektívny, pomohol dieťaťu, viedol k náprave správania a splnil účel.

Ak uvedený postup nevedie k náprave, zabezpečíme pre dieťa odbornú pomoc, resp. odbornú činnosť ambulantnou formou, vo výnimočných prípadoch, ak je to v záujme dieťaťa a závery odbornej diagnostiky preukážu potrebu zabezpečiť takú odbornú pomoc alebo odbornú činnosť, ktorú Centrum pre deti a rodiny nevykonáva, môže Centrum pre deti a rodiny v spolupráci s orgánom SPODaSK zabezpečiť odbornú pomoc alebo činnosť v príslušnom zariadení a to len na základe rozhodnutia súdu.

Pri porušení dohody o zotrvaní mladého dospelého v profesionálnej náhradnej rodine Strediska Evanjelickej DIAKONIE Banská Bystrica Domov detí môže centrum:

- uložiť mladému dospelému písomné upozornenie vrátane termínu a podmienok nápravy
- ukončiť dohodu pri závažnom porušení pravidiel, alebo pri opakovanom porušení pravidiel

Možnosť prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s ním dieťa/mladý dospelý nesúhlasí:

Ak dieťa/mladý dospelý nesúhlasí s použitím výchovného prostriedku, existuje možnosť jeho prehodnotenia. K prehodnoteniu dochádza po tom, ako dieťa/mladý dospelý o uvedené prehodnotenie verbálne požiada profesionálneho náhradného rodiča v deň, kedy mu bol výchovný prostriedok uložený. Profesionálny náhradný rodič uskutoční s dieťaťom/mladým dospelým pohovor, v ktorom si vypočuje jeho názor a argumenty, prečo s daným výchovným prostriedkom nesúhlasí, dieťa/mladý dospelý má zároveň možnosť vyjadriť svoj návrh, ako danú situáciu riešiť. Profesionálny náhradný rodič po vypočutí názoru a návrhu dieťaťa/mladého dospelého jasne a zrozumiteľne oboznámi dieťa s tým, či a prečo uvedený výchovný prostriedok platí. Všetky informácie zaznačí profesionálny náhradný rodič do výchovného plánu. Ak dieťa/mladý dospelý s rozhodnutím profesionálneho náhradného rodiča nesúhlasí, svoju nespokojnosť musí vyjadriť na mieste, v kontakte s profesionálnym náhradným rodičom. Tieto informácie profesionálny náhradný rodič zaznačí do výchovného plánu a taktiež informuje o priebehu pohovoru s dieťaťom/mladým dospelým členov odborného tímu centra. V priebehu nasledujúceho dňa člen odborného tímu uskutoční s dieťaťom/mladým dospelým osobný pohovor. Člen odborného tímu si vypočuje žiadosť, názor, námietky a návrhy dieťaťa/mladého dospelého na udelený výchovný prostriedok, ako aj názor profesionálneho náhradného rodiča. Následne jasne a zrozumiteľne oboznámi dieťa/mladého dospelého a profesionálneho náhradného rodiča s tým, či a prečo uvedený výchovný prostriedok platí. Uvedenú situáciu zaznamená písomne. V prípade, že dieťa nebude spokojné ani s rozhodnutím odborného tímu, svoju nespokojnosť verbalizuje v kontakte s odborným tímom. Odborný tím o vzniknutej situácii verbálne upovedomí riaditeľa centra. Riaditeľ centra uskutoční s dieťaťom osobný pohovor, spolu s dieťaťom odkonzultuje jeho žiadosť, námietky, návrhy a rozhodnutia profesionálneho náhradného rodiča a odborného tímu. Na osobnom pohovore je prítomný aj profesionálny náhradný rodič a členovia odborného tímu. Následne opakovane prostredníctvom pohovoru, vysvetľovania jasne a zrozumiteľne oboznámime dieťa/mladého dospelého, prečo je výchovný prostriedok navrhovaný, aby si dieťa uvedomilo, že aký má zmysel a účel, pričom zohľadňujeme aj požiadavky dieťaťa/mladého dospelého.

x) Spôsob poskytovania vreckového podľa § 66 zákona:

Centrum pre deti a rodiny poskytuje dieťaťu/mladému dospelému na účely usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa a mladého dospelého vreckové mesačne v ustanovenej výške:

- a) 8 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 6 rokov do dovŕšenia 10 rokov veku,
- b) 12 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 10 rokov do dovŕšenia 15 rokov veku,
- c) 30 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa, ak ide o dieťa od 15 rokov veku.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa/mladý dospelý - dieťaťu sa poskytuje potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť. Vreckové je dieťaťu/mladému dospelému poskytované v Centre pre deti a rodiny 1 x mesačne. Profesionálnym náhradným rodičom sa vreckové posiela na účet, následne vreckové dieťaťu odovzdajú. Dieťa od 6 rokov písomne potvrdzuje prevzatie vreckového od profesionálneho náhradného rodiča s protipodpisom v internom doklade „Evidencia prevzatia vreckového“ a „Čestné prehlásenie“. Výnimkou sú deti, ktoré sa z objektívnych príčin nie sú schopné podpísať - za tieto deti podpisuje prevzatie vreckového PNR.

Z vreckového možno tvoriť úspory so súhlasom dieťaťa získaným spôsobom primeraným jeho veku a rozumovej vyspelosti (písomne zaznamenané v spisovej dokumentácii s uvedením účelu, na ktorý budú úspory tvorené a účelu skutočného využitia úspor).

Centrum pre deti a rodiny poskytuje dieťaťu a mladému dospelému, pri dôležitých udalostiach v ich živote, ktorými sú najmä deň ich narodenín a menín, významné náboženské udalosti, dosiahnutie školských, športových úspechov a iných úspechov v ostatných oblastiach spoločenského života, vecné dary v kalendárnom roku najmenej vo výške 25 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa.

y) Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra:

Centrum pre deti a rodiny písomne oznamuje rizikové situácie a mimoriadne udalosti (napr. nedovolené opustenie centra-útek, nevrátenie sa do centra zo školy, či vychádzky, nevhodné sexuálne správanie, podozrenie zo sexuálneho zneužívania, tehotenstvo, ublíženie na zdraví, podozrenie zo spáchania trestného činu dieťaťom a na dieťaťi, úmrtie dieťaťa) –

Ministerstvu PSVR SR, Ústrediu PSVaR - zasiela sa riadne vyplnený formulár „mimoriadne udalosti a úteky z CDR“, orgánu SPODaSK, najbližšiemu útvaru policajného zboru, rodičom dieťaťa, príslušnému súdu.

Prokuratúre centrum oznamuje mimoriadne udalosti a to: usmrtenie, zabitie a úmrtie osoby umiestnenej v Centre pre deti a rodiny, útek dieťaťa za použitia fyzického násillia alebo za použitia pomoci z vonku, inú udalosť, ktorá svojou povahou môže vzbudiť široký ohlas verejnosti.

Opis postupu pri nedovolenom opustení Centra pre deti a rodiny dieťaťom v prípadoch: útek, nedovolené opustenie Centra pre deti a rodiny, nevrátenie sa zo školy po vyučovaní v dohodnutom čase, nevrátenie sa z individuálnej vychádzky v dohodnutom čase...:

- profesionálny náhradný rodič oznámi uvedenú skutočnosť riaditeľovi a sociálnemu pracovníkovi Centra pre deti a rodiny

- profesionálny náhradný rodič bezodkladne oznámi skutočnosť najbližšiemu útvaru policajného zboru
- bezodkladné oznámenie príslušnému súdu, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Ústrediu PSVaR, MPSVR SR, prokuratúre a rodičom
- telefonicky kontaktovať dieťa, ak má pri sebe mobil
- telefonicky kontaktovať triedneho učiteľa, ak sa dieťa nevrátilo zo školy, prípadne kontaktovať kamarátov, resp. spolužiakov, za účelom zistenia prípadných plánov dieťaťa, o ktorých sa im zverilo
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- zaznamenanie udalosti v spisovej dokumentácii dieťaťa a v knihe úrazov

Opis postupu pri závažnom úraze dieťaťa:

- poskytnutie prvej pomoci
- privolanie RZP
- v prípade potreby zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oboznámi sociálneho pracovníka a riaditeľa Centra pre deti a rodiny o úraze dieťaťa
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- zaznamenanie udalosti v spisovej dokumentácii dieťaťa a v knihe úrazov
- oznámiť skutočnosť ako mimoriadnu udalosť, príslušnému súdu, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Ústrediu PSVaR – zasiela sa riadne vyplnený formulár „mimoriadne udalosti a úteky z CDR“, MPSVR SR
- informovanie biologických rodičov

Opis postupu pri útoku dieťaťa na iné dieťa prípadne inú fyzickú osobu v Centre pre deti a rodiny:

- izolovanie ostatných detí do bezpečia
- vyhodnotenie vzniknutej situácie a určenie postupu s ohľadom na mieru ohrozenia
- snaha o upokojenie dieťaťa – prihováraním sa pokojným hlasom, odpútanie pozornosti
- v prípade potreby poskytnutie prvej pomoci obeť, privolanie RZP, polície, zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oznámi uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- zaznamenanie udalosti do spisovej dokumentácie dieťaťa
- zabezpečenie odbornej pomoci – psychiatrickej, terapeutickej

Opis postupu pri závažných nezhodách medzi deťmi:

- izolovanie ostatných detí do bezpečia
- vyhodnotenie vzniknutej situácie a určenie postupu s ohľadom na mieru ohrozenia
- upokojenie detí alebo ukončenie konfliktu, pohovor s deťmi, s iniciátorom konfliktu
- v prípade potreby poskytnutie prvej pomoci obeť, privolanie RZP, polície, zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oznámi uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- zaznamenanie udalosti do spisovej dokumentácie dieťaťa

- pri opakovaných nezhodách - pohovor detí s odborným tímom za prítomnosti profesionálneho náhradného rodiča
- v prípade, že pohovor s odborným tímom nevedol k náprave, uskutoční sa pohovor opäť za účasti riaditeľa centra, odborná pomoc podľa návrhu odborníkov

Opis postupu pri závažných nezhodách medzi deťmi a zamestnancami centra:

- izolovanie ostatných detí do bezpečia
- upokojenie situácie
- v prípade potreby poskytnutie prvej pomoci obeti, privolanie RZP, polície, zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oznámi uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- zaznamenanie udalosti do spisovej dokumentácie dieťaťa
- pri opakovaných nezhodách - pohovor dieťaťa s odborným tímom za prítomnosti profesionálneho náhradného rodiča
- v prípade, že pohovor s odborným tímom nevedol k náprave, uskutoční sa pohovor opäť za účasti riaditeľa centra, odborná pomoc podľa návrhu odborníkov

Opis postupu v prípade sebapoškodzovania dieťaťa/mladého dospelého

- upokojenie dieťaťa/mladého dospelého, rozptýlenie pozornosti
- odobratie nebezpečného predmetu od dieťaťa/mladého dospelého
- v prípade potreby poskytnutie prvej pomoci, privolanie RZP, polície, zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oznámi bezodkladne uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi, príp. psychológovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- sociálny pracovník uvedie túto skutočnosť do spisovej dokumentácie dieťaťa - záznam o rizikových situáciách
- sociálny pracovník uvedenú skutočnosť oznámi biologickým rodičom, orgánu SPODaSK
- zabezpečenie odbornej pomoci dieťaťu inými odborníkmi (psychiater, klinický psychológ)

Opis postupu pri užití omamných a psychotropných látok mal. dieťaťom:

- poskytnutie prvej pomoci
- v závislosti od stavu dieťaťa privolanie RZP alebo polície
- v prípade potreby zabezpečenie hospitalizácie
- profesionálny náhradný rodič oznámi bezodkladne uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi, príp. psychológovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťati, kde zaznamená podrobne uvedenú skutočnosť
- sociálny pracovník uvedie túto skutočnosť do spisovej dokumentácie dieťaťa - záznam o rizikových situáciách
- zabezpečenie odbornej pomoci dieťaťu (psychiater, klinický psychológ), v prípade potreby výchovné opatrenie v resocializačnom zariadení

Opis postupu v prípade zisteného podozrenia na spáchanie trestného činu dieťaťom, resp. na dieťaťami:

- bezodkladné oznámenie polícii
- zabezpečenie krízovej intervencie obeti trestného činu
- profesionálny náhradný rodič oznámi bezodkladne uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi, príp. psychológovi a riaditeľovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťaťoch, kde zaznamenaná podrobne uvedenú skutočnosť
- sociálny pracovník uvedie túto skutočnosť do spisovej dokumentácie dieťaťa- záznam o rizikových situáciách

Opis postupu v rizikovej situácii – živelné pohromy:

- postupovať podľa pokynov a informácií podaných na školení technikom BOZP a PO

Opis postupu v rizikovej situácii – zistenie akútneho infekčného ochorenia

- za rizikovú situáciu považujeme situáciu, kedy je zistené akútne infekčné ochorenie u dieťaťa alebo mladého dospelého alebo inej dospelé osoby (napr. hepatitída, salmonelóza, svrab, varicella a iné infekčné ochorenia,...)
- zabezpečenie lekárskeho ošetrovania postihnutej osoby, izolácia postihnutej osoby
- realizácia preventívnych opatrení voči ostatným deťom podľa pokynov lekára
- profesionálny náhradný rodič oznámi bezodkladne uvedenú skutočnosť sociálnemu pracovníkovi, príp. psychológovi Centra pre deti a rodiny
- profesionálny náhradný rodič zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťaťoch
- sociálny pracovník uvedenú skutočnosť oznámi biologickým rodičom, orgánu SPODaSK
- sociálny pracovník uvedie túto skutočnosť do spisovej dokumentácie dieťaťa

Opis postupu v rizikovej situácii – úmrtie dieťaťa

- PNR privolá RZP a policajnú zložku
- pri konštatovaní úmrtia sa PNR riadi pokynmi privolaných zložiek
- PNR zaznamená udalosť v mesačnej správe o dieťaťoch, kde zaznamenaná podrobne uvedenú skutočnosť
- zabezpečí ochranu ľudských pozostatkov
- bezodkladne kontaktuje riaditeľa centra, prípadne pracovníka odborného tímu
- riaditeľ zabezpečí obhliadajúceho lekára, odvoz podľa záverov obhliadajúceho lekára
- oznámiť skutočnosť ako mimoriadnu udalosť, príslušnému súdu, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Ústrediu PSVaR – zasiela sa riadne vyplnený formulár „mimoriadne udalosti a úteky z CDR“, MPSVR SR, prokuratúre
- kontaktovať pohrebnú službu
- sociálny pracovník uvedie túto skutočnosť do spisovej dokumentácie dieťaťa
- odborná pomoc pre PNR

Opis postupu v konfliktných situáciách – Techniky deeskalácie

Neverbálna deeskalácia

- zachovanie pokoja, odstupu - nenechať sa vtiahnuť do konfliktu s dieťaťom (kontrola emócií)
- udržiavanie očného kontaktu
- aktívne počúvanie – nechať dieťa vyjadriť svoje emócie, otvorený postoj naznačujúci záujem, prikývnutie
- ponúknuť dieťaťu možnosť vybiť agresivitu iným vhodnejším spôsobom (dupať, kričať, búchať do vankúša, alebo vankúšom o zem...)

- zachovanie fyzického odstupu od agresívneho dieťaťa minimálne 1m, aby dieťa nemohlo zamestnanca, či inú osobu v jeho blízkosti, kopnúť, škrtiť, alebo ťahať za vlasy, zároveň tým poskytujeme dieťaťu priestor, aby sa necítilo pod tlakom a v ohrození
- držanie tela a postoj máme uvoľnený, aby sa dieťa necítilo ohrozené, podporíme to aj pomalými pohybmi a otvorenými dlaňami.
- Pre upokojenie - ak je to vhodné priblíženie sa k dieťaťu, jemný dotyk ruky či ramena dieťaťa
- chvaty a hmaty – špeciálne úchopy na ktoré budú zamestnanci vyškolení - v prípade, že dieťa fyzicky ohrozuje seba, alebo druhých členov PNR, možnosť využitia hmatov odporučených ošetrojúcim lekárom dieťaťa
- využitie vlastného tela ako fyzickej bariéry (ak by dieťa napríklad chcelo vyskočiť z okna)

Verbálna deeskalácia

- komunikovať s dieťaťom pokojným a priateľským hlasom
- prihováranie sa zníženým tónom hlasu, nezľahčujeme situáciu, nevyhrážame sa dieťaťu, nevyčítame mu, neprovokujeme a nepoučujeme dieťa
- riadený rozhovor, snaha o odvrátenie pozornosti inou témou
- aktívne počúvanie – rezonancia (zopakujem výrok dieťaťa, aby vedelo, že ho vnímam) sumarizácia (zhrniem čo dieťa povedalo so zameraním sa na dôležité informácie)
- verbalizovanie pokoja - všetko sa dá vyriešiť
- zrkadlenie – smerujúce k vyjadreniu pochopenia, že dieťaťu rozumieme

V Banskej Bystrici, dňa 11.01.2024

Mgr. Kristína Lehoťanová
riaditeľka Domova detí